

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U TUZLI
Broj: 03 0 U 024600 24 U
Tuzla, 30.01.2025. godine

Kantonalni sud u Tuzli, prilikom nejavnog rješavanja sudija Amira Ferizbegović, uz učešće zapisničara Nine Stjepanović, u upravnom sporu pokrenutom po tužbi tužitelja „Hattrick“ d.o.o. Vitez, koga zastupa punomoćnik Samir Čengiđ, advokat iz Sarajeva, protiv rješenja tuženog Federalnog ministarstva finansija Sarajevo, broj 03-15-140/19 J.L. (OP) od 26.02.2024. godine, u upravnoj stvari razreza komunalne takse na istaknutu firmu, dana 30.01.2025. godine donio je sljedeću:

P R E S U D U

Tužba SE UVAŽAVA, pa se osporeno rješenje bliže označeno u uvodu presude, kao i prvostepeni akt: prijava Porezne uprave Federacije BiH – Kantonalni ured Tuzla – Ispostava Gračanica broj 13-3/3-15-14-8925-1/18 od 16.01.2019. godine, PONIŠTAVAJU.

Tužena strana dužna je tužitelju na ime naknade troškova upravnog spora isplatiti iznos od 621,20 KM, u roku od 30 dana, od dana prijema ove presude, pod prijetnjom izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Protiv osporenog akta bliže označenog u uvodu presude, kao konačnog u upravnom postupku, tužitelj je dana 28.03.2024. godine, putem naprijed navedenog punomoćnika, ovom sudu podnio blagovremenu tužbu za pokretanje upravnog spora.

Iz navoda tužbe slijedi da se osporeni akt pobija zbog nepravilne primjene materijalnog prava, odnosno nepravilno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Tužbom se predlaže da sud presudom uvaži tužbu, i poništi osporeni i prvostepeni akt.

Tužitelj je opredijelio i troškove i isti se odnose na sastav tužbe u iznosu od 421,20 KM, uvećano za takse na tužbu i presudu po odluci suda.

Tuženi je u odgovoru na tužbu predložio da se tužba odbije kao neosnovana.

Tužba je osnovana.

Nakon što je razmotrio tužbu, odgovor na tužbu i sve upravne spise, ovaj sud je ispitao zakonitost osporenog rješenja, pa je, cijeneći zahtjev, navode i razloge istaknute u tužbi i odgovoru na tužbu, kao i sve odlučne činjenice, dokaze i podatke iz predmetnih upravnih spisa, odlučio kao u dispozitivu ove presude iz sljedećih razloga:

Iz stanja u spisu slijedi da je osporenim rješenjem odbijena kao neosnovana žalba tužitelja izjavljena protiv prijave Porezne uprave Federacije BiH – Kantonalni ured Tuzla – Ispostava Gračanica broj 13-3/3-15-14-8925-1/18 od 16.01.2019. godine. godine,

kojom je za tužitelja utvrđena obaveza plaćanja komunalne takse za isticanje firme za 2018. godinu za dva uplatna mjesta u ukupnom iznosu od 9.700,00 KM.

U poreznoj prijavi, kao prvostepenom aktu navedeno je, da je na obavijest broj 13-3/3-15-14-8925/18 od 18.12.2018. godine, (kojom je tužitelj obavješten da će porezna uprava u njegovo ime podnijeti prijavu Općinske komunalne takse na istaknutu firmu za dva uplatna mjesta na području Općine Gračanica za 2018. godinu, u ukupnom iznosu od 9.700,00 KM) tužitelj je u propisanom roku, kao poreski obveznik izjavio prigovor, koji se u osnovi svodi na isticanje stava o neustavnosti primijenjene Odluke o komunalnim taksama Općine Gračanica (Sl. Glasnik Općine Gračanica broj 01/10 i 1/11), da je prvostepeni organ isti odbio kao neosnovan navodeći da je u postupku podnošenja prijave općinske komunalne takse u ime poreskog dužnika postupio u skladu sa odredbama iz člana 21. Zakona o poreznoj upravi i članu 15. Pravilnika o postupku podnošenja porezne prijave, a visinu komunalne takse je utvrdio na temelju gore navedene Odluke, koja je na snazi.

Protiv prvostepenog akta tužitelj je izjavio žalbu tuženom, koju je tužena strana osporenima aktom odbila kao neosnovanu, posebno ističući da su organi uprave dužni dosljedno primjenjivati zakonske i podzakonske propise, sve dok nadležni organ koji ocjenjuje usklađenost propisa sa Ustavom F BiH ne donese odluku u pravcu ukidanja ili poništenja propisa koji je cijenjen.

Imajući u vidu navedeno, sud je ocijenio da je materijalno pravo u ovoj upravnoj stvari nepravilno primijenjeno i da su tužena strana i prvostepeni organ iz nespornih činjenica izveli nepravilan zaključak u vezi primjene materijalnog prava.

Naime, tačno je da za predmetnu Odluku nije pokrenuta ocjena ustavnosti pomenute Odluke pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine i da nije utvrđeno da ista nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH.

Međutim, ovaj sud cijeni, da je predmetna Odluka donesena na osnovu Zakona o komunalnim taksama („Službeni list SR BiH“ br. 21/77, 35/88 i 26/89), a ovaj sud je u predmetu 03 0 U 023034 22 U od 03.04.2023. godine od Ustavnog suda Bosne i Hercegovine zatražio ocjenu ustavnosti tog Zakona.

Odlučujući o tom ustavnom pitanju Ustavni sud Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 18. januara 2024. godine, donio odluku o dopustivosti i meritumu broj U-11/23, kojom je utvrdio da član 3. stav 1. tačka 4. i stav 2., te član 12. tog Zakona, nisu u skladu sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine (Pravo na imovinu) i članom 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (Zaštita imovine).

Naime, iz sadržaja spornih odredaba predmetne Odluke proizilazi da je ista zasnovana na odredbama člana 1. ranijeg Zakona o komunalnim taksama Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine („Službeni list SR BiH“ broj 21/77, 35/88 i 26/89), te da se, za svaku istaknutu firmu sa sjedištem na području predmetne općine, plaćaju takse u različitom godišnjem iznosu, čija visina prvenstveno zavisi od vrste djelatnosti poreznog obveznika, a, u znatno manjoj mjeri, od zone grada u kojoj je firma istaknuta, s tim što je visina ove takse za obveznike koji obavljaju određene djelatnosti, po predmetnoj Odluci mnogo veća od takse koju, za isticanje firme, u I zoni, plaćaju obveznici koji obavljaju neke druge djelatnosti.

Dalje, pomenutom odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, između ostalog, je istaknuto, u tački 33.: da je, analizirajući povredu prava na imovinu, u vezi uporedne

prakse u susjednim državama, Ustavni ocijenio da je propisana obaveza plaćanja komunalne takse na istaknutu firmu nesporno novčana, da ista obaveza pada na teret pravnih ili fizičkih lica koja obavljaju poslovnu djelatnost, zbog čega smatra da u ovom slučaju postoji "imovina" zaštićena članom II/3.k) Ustava BiH i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, kao i da je došlo do miješanja u takvu imovinu; u tački 34.: da je miješanje nesporno propisano zakonom, tj. osporenim odredbama člana 3. stav 1. tačka 4. i stav 2. istog člana i člana 12. spornog zakona; u tački 37.: da su takse oblik javnog prihoda i da ih naplaćuju državni organi u vezi s pružanjem određenih usluga (npr. taksa za izdavanje građevinske dozvole, taksa za izdavanje izvoda iz matičnih knjiga, taksa za izdavanje izvoda iz raznih registara i sl.), ali da u konkretnom slučaju poslovni subjekt za isticanje firme ne dobiva nikakvu uslugu od bilo kojeg državnog organa, već samo ispunjava zakonom propisanu obavezu tako što svoju firmu čini vidljivom za javnost, dakle obavezu koju ne može izbjeći, te da se ova vrsta naknade ne može izjednačiti ni sa taksom kojom se dozvoljava rad poslovnom subjektu; u tački 38.: da su porezi nepovratni, derivativni prihodi države koji se ubiru na osnovu finansijskog suvereniteta države, za koje se ne daje neposredna protivnaknada, da sporna naknada nije zasnovana na bilo kakvom dohotku ili prihodu koji je poslovni subjekt ostvario na osnovu svog poslovanja, zbog čega se ne može smatrati ni porezom; u tački 39.: da se radi o sui generis javnom prihodu, koji poslovni subjekti plaćaju samo zato da bi ispunili zakonsku obavezu da istaknu firmu na prostoru koji koriste nakon što se registriraju, da Parlament Federacije BiH nije ni pokušao opravdati ovakvo propisivanje zadiranja u imovinu poslovnih subjekata, te da sporni zakon, prema informacijama koje je dostavila Porezna uprava, koriste općinska i gradska vijeća za donošenje vlastitih propisa o naplati sporne takse, s tim što je u Republici Srpskoj zakonodavac u potpunosti ukinuo obavezu plaćanja takse za isticanje firme, a slična je situacija i u državama u okruženju; u tački 40.: da se visina naknada za spornu taksu može odrediti u vrlo širokom rasponu i da se prema Registru taksi i naknada Ministarstva finansija F BiH (<https://tin.fmf.gov.ba>), ove naknade, u zavisnosti od općine u kojoj poslovni subjekt radi, godišnje mogu plaćati u rasponu od 5 do čak 15.000 KM, što zavisi od vrste poslovne djelatnosti i zone u kojoj se obavlja djelatnost, ali i od organa koji o tome odlučuje (kanton, opština), te da nadležni organi vlasti uživaju široko polje slobodne procjene prilikom uobličavanja i provođenja politike u oblasti oporezivanja, ali da se u konkretnom slučaju radi o sui generis javnom prihodu koji nije ni porez ni taksa za uslugu, zbog čega smatra da je polje slobodne procjene u konkretnom slučaju uže, i da se ne može utvrditi priroda spornih taksi ni razlozi zbog kojih se one naplaćuju, i to u situaciji kada se za njih ne dobiva bilo kakva usluga, zbog čega Ustavni sud smara da osporene odredbe daju veoma široko diskreciono ovlaštenje općinskim, gradskim i kantonalnim vlastima za ovakvu razradu kroz akte niže pravne snage, a da se za to ne mogu utvrditi prihvatljivi razlozi, s tim što ovo za posljedicu može imati i to da se visina sporne takse i kriteriji na osnovu kojih se ona utvrđuje mogu drastično razlikovati među opštinama, gradovima i kantonima, zbog čega, u nedostatku bilo kakvog drugog obrazloženja Parlamenta Federacije BiH, Ustavni sud ne može utvrditi da postoje razumni i relevantni razlozi zbog kojih bi se moglo zaključiti da je miješanje u pravo na imovinu naplaćivanjem spornih taksi opravdano javnim interesom, odnosno da su osporene odredbe proporcionalne cilju koji se želi postići; u tački 41.: da osporene odredbe, iz tih razloga, nisu u skladu sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju.

Prema tome, kako iz sadržaja Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine proizilazi da raniji Zakon o komunalnim taksama SR BiH ne može biti osnov za

propisivanje komunalnih taksi u Federaciji Bosne i Hercegovine, da propisivanje godišnjih taksi za istaknutu firmu, oznaku, obilježje ili natpis na poslovnim i drugim prostorijama nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, da je propisivanje takve trajne periodične obaveze nespojivo sa finansijsko-pravnom i ekonomskom prirodom takse kao jednokratnog davanja za pruženu uslugu, da takvo propisivanje predstavlja neovlašten ulazak u sferu fiskalne politike za čije provođenje je isključivo nadležna Federacija Bosne i Hercegovine, da propisivanje obaveze plaćanja na godišnjem nivou ima jasno obilježje neke vrste parafiskalnog nameta, da se ovako propisana obaveza periodične naplate ne može tretirati kao taksa, da se njena naplata ne može opravdati javnim interesom, i da se njome ulazi u domen neopravdanog upliva države u pravo na imovinu obveznika takvog davanja, sud je ocijenio da predmetna Odluka u konkretnom slučaju nije primjenjiva, jer bi njenom primjenom bilo povrijeđeno pravo tužitelja na jednakost pred zakonom i pravo na imovinu, zbog čega se osporeni i prvostepeni akt moraju poništiti.

Dalje, sud posebno ističe da je obaveza plaćanja predmetne takse u konkretnom slučaju tužitelju utvrđena poreznom prijavom (koja predstavlja prvostepeni upravni akt u ovoj upravnoj stvari), ali da odredbama Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 – Ustavni sud Federacije BiH, 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15), a ni odredbama bilo kog drugog zakona, nije propisano da se za plaćanje takse za isticanje firme, ili bilo koje druge takse, podnosi porezna prijava, niti je propisan rok za njeno podnošenje, niti mogućnost da, u slučaju kada obveznik plaćanja takse za isticanje firme ne podnese poreznu prijavu, takvu prijavu u ime poreznog obveznika podnese Porezna uprava, zbog čega sud smatra da, u slučaju kada obveznik ne podnese prijavu za plaćanje takse za isticanje firme, Porezna uprava nije ovlaštena da, u njegovo ime, podnese poreznu prijavu za naplatu ove takse.

Ovo stoga što je odredbama člana 21. Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13 i 71/14), propisano da Porezna uprava ima ovlaštenje da podnese poreznu prijavu u ime poreznog obveznika onda kada porezni obveznik nije podnio poreznu prijavu u roku od petnaest (15) dana od krajnjeg roka za podnošenje porezne prijave koji je propisan poreznim zakonima.

Prema sadržaju pomenutih zakonskih odredaba Porezna uprava, dakle, ima ovlaštenje da, u ime poreznog obveznika, podnese poreznu prijavu samo onda kada porezni obveznik nije podnio poreznu prijavu čije podnošenje je, kao obaveza poreznog obveznika, propisano posebnim poreznim zakonom, i to u nekom konkretno određenom zakonskom roku.

Međutim, u konkretnom slučaju prvostepeni organ je u ime tužitelja podnio poreznu prijavu za plaćanje komunalne takse za isticanje firme, iako nijednim zakonom nije predviđeno da se za njeno plaćanje podnosi porezna prijava, pa samim tim nijednim zakonom nije određen ni rok za njeno plaćanje, kako bi Porezna uprava, nakon proteka tog zakonskog roka, mogla zakonito podnijeti poreznu prijavu umjesto poreznog obveznika.

S obzirom na izloženo, a pošto ni tužena strana pri donošenju osporenog akta nije vodila računa o naprijed navedenoj nepravilnoj primjeni materijalnog prava, na osnovu odredaba člana 12. stav 1. tačka 2. i 4., člana 28. stav 4., te člana 36. stav 1., 2. i 3. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/05), sud je pravilnom primjenom materijalnog prava odlučio na način bliže opisan u izreci presude.

Odluka o troškovima upravnog spora zasnovana je na odredbama člana 55. Zakona o upravnim sporovima, u vezi sa članom 386. stav 1. i 387. Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH" broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), a odnosi se na troškove sastava tužbe po punomoćniku advokatu, što po odredbama člana 19. stav 1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine Federacije BiH“ broj 22/04), bez PDV-a iznosi 360,00 KM, uvećano za 61,20 KM na ime PDV-a, zatim na sudsku taksu na tužbu i presudu, što po odredbama tarifnog broja 22. stav 1. i 23. stav 1. tačka a) Tarife sudskih taksi koja čini sastavni dio Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj 5/09, 4/10, 9/12, 4/16 – prečišćeni tekst i 10/18), iznos od 100,00 KM za tužbu i iznos za presudu od 100,00 KM, što sve ukupno iznosi 621,20 KM.

Z a p i s n i č a r:
Nina Stjepanović, s.r.

S u d i j a:
Amira Ferizbegović, s.r.

POUKA: Protiv ove presude nije dozvoljena žalba.